

PAPER DETAILS

TITLE: TÜRK HUKUKUNDA EVLENME AKTİNİN SEKLİ

AUTHORS: Gotthard JAESCHKE

PAGES: 400-431

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96522>

TÜRK HUK

Devletl

Or

V. Türk

şöyle denilmektedir : «Y
veya konsolosluklar tara
sonra dahiliye nezaretine
leri nüfus umum müdürlü
gönderir ve bunların nü
hariciye memurlarına t
Kanununun 29 uncu mad
(Osmanlı) tâbiiyetinde b
melerine müteallik husus
muhtemel şüpheler 1884
izale edilmekte, bu talim
tedir: «Konsoloslar sicilli

Binaenaleyh, ko
hakkında hiçbir şüph
noktai nazarından da
hizmet etmekte idile
vazifesi terettüp etm
salâhiyetleri mevcut
nazaran konsoloslar
Bu hususta 1908 tari
miştir. 27 Ağustos
olan mevzuatı tamam
ketlerde yapılan evle
edilecek olan (*vesika*
bildirmeleri» (madde

Bu hukukî vaziyet
muahedelerinin yürürlükte
Türkiyenin yabancı
mümessillerini evlendirmeye
değildi (Konsolosluk
vakitler cesurane bir
kabulüne başlangıç te
ruhuna tamamen mür

Evlendirmenin di
ancak evlendirme men
tevlit edebilirdi. Niş
kabul edilmeyen evler

Diğer taraftan Osmanlı
lekette evlenmek isteyeye
bakımından evlenmen
etmesi lâzımı geleceği»
13 üncü maddesinin 3
riayetle mükellef kılın
durulmuştur ¹⁰⁹ a.

Türkiyede medenî
(4 Ekim 1926) Türkler
yeti konulmuştur. Med
dir: «Evlenecek erkek,
beyan için sicillinde m

«Hariciye Nezare
yabancı memleketlerd
kendilerine tevdi edil
salâhiyetleri vermeyi
29 Mart 1927 tarihli
Meclisi 10 Nisan 1927

Evlendirmenin ko
tespiti yalnız ihtiyarî
ran, türk taabiyetind
bulunsa bile konsolo
dir ¹¹³. Bu noktai na
(a. g. e., S. 88): «Bir

medenî nikâhı emrettiği
kılınacaklardır.

Nusrat hattâ daha
ketin türk konsolosu ta
halinde (meselâ İsviçre
geleceğini ileri sürmekte
kaidesinin işbu dar tefs
lâzımgelir. Halbuki bu
ketlerden içtinap etme
Türk mahkemeleri istik
48 inci maddesine müste
aktolunan nikâhın meşr

müştür. Bu hususta yapı
nezdinde vukua gelen k
tanzim edilen izdivaç
edenleri, Nüfus Kanunu
nüfus sicilline kayded
6220/758 sayılı 13 Te
mütekabiliyet yolunda
lara kaideten bildirilme
teklif etmiştir. Adliye
tarihli yazısı ile vâki m
1928 tarihli celsesinde

Konsolosluklar tar

VI. I

T

Konsolosun evlenmesi
hakkının kullanılması
hepsinde olduğu gibi
bunun böyle olduğu p
mektebi tarafından u
evlendirmelerin beyne
es memleket) fiksiyon
nazar zaman geçtikçe
ki varli ve vahancılar

mevzuubahis olmaksın
dan kaldırılabilirdi. Z
babıalının ne bir salâ
vardı.

Kapitülasyonlar
«exterritorialité» ile
ket vasfını haiz olan
mişler gibi ¹²⁴, kendi
tir. Her ne kadar b
kanunlarına da bir
da Türkiye hiç bir
hakkını bu kadar geç

karşı her yerde gittikçe
saha hâkimiyeti hukuku
gayritabiî hissedilmesi z

Mamafi aile hukuku
sesi islâmlık şuurunda
esnasında hattâ Büyük
lâsyonların lüzumunu
muhafaza etmesile müda
edememişti.

Daha orta çağlarda
kaidesi ¹²⁸, ecnebi kons
Türkiye için yabancı me

Konşoloslara kend
suplarile olan nikâhlar
los önünde aktolunan
(1849 tarihli Britanya
olması halinde nikâh
sultanın gayrimüslüm
yabancı mevzuata tâl
asrileştirilmesinden so

Şeriat hukuku os
detçe taabiyetlerini de
(gayrimüslüm kız veya

idi ¹³⁴. Gerçi Nüfus Kayıtları Kanunu tabii olmakla beraber lakin bu kanun hut iki ecnebinin mensuplarının hak ve menfaatlerini dinî şekilde tanzim edilmekte idi. Bundan evvel müslümanlar ve türk hristiyanları mahsus olarak mevcut nüfus sicillinin tanzimini derpi

Kapitülâsyonların konsolosluklarca aktolunması idi ¹³⁵. Fakat Türkiye birisinin osmanlı tabaa

ile değişmemiştir. Nişan
yalnız Nüfus Kanunu
yabancı konsolosluklara
nazarı ifade etmektedir.

«Türk Taabiyet Kanunu
ecnebilerle evlenmelerini
ve eski taabiyetlerini z
neticesinde değişmesin
önce nüfus sicilline bir
tadır. Bu formaliteni
taabiyetleri ihraz etme
Binaenaleyh, mensup

Her ne kadar bugün
hukukuna dair umumî
lerle aktolunan *kısmen*
çıkardığı *nizamnameleri*

Daha İstiklâl Harb.
meti *Ermenistan, Azer*
aktetmiş olduğu (9 Tem
maddesi şu hükmü i
viskonsüller ve konsolo
memleketin kanunların
rının nikâhlarını kıya
tabaalarile vukubulan e

namenin 12 nci maddesi
olan muahedenamelerin
İsveç ile aktedilmiş

9 Eylül 1929 tarihli
namesinin 18 inci maddesi
larile dahi konsolosların
İtalya muahedenameleri
hakkını kullanmamaları
harı müsaade devletleri
madde 27), Danimarka
evvel 1930, madde 7
Norveç (16 Mart 1930)
henamelerinde, Lozan

tarihli nizamname ile ge
Code Civil'inin 48 inci m
için talep ettiği hakları
lâzımgeldiğine dair mant
lerin konsolosa salâhiyet
biliyet temini halinde ke
konsolosların Türkiyede
tereddüt olunmamalıdır ¹
nikâhların tespiti ne hac
aktolunması beklenirken,
teatisi ile veyahut nizam
tarzını Vekiller Heyeti fr

b. *Dahiliye Vekâlet*

«Hariciye Vekâletin
tarihli bir yazısına m
1 Mayıs 1929 tarihinde
biliyet ¹⁵¹ esasına müster
lerini kararlaştırmış bul

Yeni Türkiyede hus
bakımından İtalya mev
bir muahedenameden in
almış olan teamül huku
aşikârdır ¹⁵². Bu hususu

hususî hukukuna dair
dir: «Evlenme vesik
kendî tabaalarına inhi
şöyle denilmektedir:
evlenmede başka baş
veya bir vatandaş işti
lidir» (shf. 169). Bu
halen Türkiyede hâk
Bu görüş tarzı İsviç
hususî hukukuna dair
etmektedir.

Harpten önceki
verdiği tecrübelerde
ilgasına müzakere y
şılmaktadır. Bundan
cak» idarî bir tasarr
vermiştir. Bu tasarr

Ecnebi imtiyaz

«Osmanlı ülkesi
devletler hukuku ah

420

TÜRK HUKU

Adliye Na

Bahriye Nazırı

Ahmed Cemal

T

hazır bulunduklarını
husustaki müzakereler
ile 11 Kânunusani 1911
1918 tarihinde nihaye

11 Kânunusani 1911
kapitülâsyonlar sistemi
ve «tam bir mütekabiliyet
gayesini takip etmişti
rasile devlet müsteşarı
gayet sarih olarak an
Türkiyenin hukuk nok
emin olmadıkca 1761

Harbin kaybedilmesi
O kadar ki, Almanya Ver
tarihli hukuk muahedena
mıştır. Düşman birliğinin
savver ihyası yolunda bi
zorla kabul ettirilmiş ola
findan bir müddet daha m
devam etmiştir ¹⁶⁸. Bu m
1918 den 10 Kânunusani 1

Reich hükümeti huk
yerine kaim olacaklarını t
feragat etmişti, bu suretli
melerinin ilgası neticesin

vaziyete müncer olmuş, (Millet Meclisi Hükümeti) Yeni Türkiye Osmanlı İ hukukî halefiyetini ve bu Büyük Millet Meclisince t reddetmiştir. Bunlar mey *istisnayı* elde etmiş old Lausanne muahedenamesi hedeleri aktederek Türk eskiden aktetmiş olduklarıdır. Almanya hakkında bu namesinin mer'iyete girm

muahedenamelerile bir
fıkrası şu metni ihtiv
yedeki Alman konsolo
Kanunun esbabı muc
emsallerine uygun ola
kaldırıldığı tarih niza
evvel işaret olunan
nizamnamenin daha s
geçen zaman için kons
etmeleri ve kendilerine
ihtilâfsız kaza hakkı
verilmişti.

Almanyanın bu

devlet kuvvetinin isda
kabili tatbik addolun
haiz» mıntıkalarda A
olan şekilde dahi mu
verilmek istenilmmişti
tarihli nizamnamenin
Bulgaristanda kıyılan
muştur. Türkiye için
hedelerinin mer'iyete
me akti sırasında b
yapılacak bir tesçili
hukukuna müteallik

alman konsoloslarının kaza
ğundan, mezkûr hükmün
hakkında tekrar mer'iyet ik
rında veya ecnebilerle, hat
melerinin 10 Kânunusani 1
luk memuru veya diplomat
aktolunabileceği noktai naz
hukukuna göre (4 Mayıs
Türkiyede tastikini temin
konsoloslukca kıyılan nikâ
göre nikâh kıydırtmaları s

Bu tatbikata esas teş

3. Alman tabaasının *salâhiyetleri* 11 Kânunu tespit olunan ölçüde doğ buna nazaran mezkûr mü girmelerile 6 Ağustos 19 derpiş olunan *imparatorlu* *tatbik bir hale gelmiştir.* sinin ve böyle münhasır sunda haizi ehemmiyet b nin nazara alınması lâzın konsolosluk muahedenam

6 Ağustos 1917 tar

Akvamin manda mintihâriyyetini tanzimi salâhiyetini peşin ve Almanyaya hakkında dahi Binaenaleyh, konsolosluğuna hukuku ahkâmı dahi *en* gayrikabili tatbik olara

Bu hukukî vaziyet bir almanın diplomasi vâcibi mecburi olduğuna dair kındaki şartlar *en* geç sukut etmiştir. Bu itibarla alman hukuku mevzuu

lunarak hukukî emniyet
addetmek hususunda ces
1926 tarihli Medenî Kan
lerle karşılaşmıştır ki, o
ceza isdarına mecburiye

Roma - katolik kili
ortodox hukukunda nikâ
bir conditio sine qua nor
tabii addetmişti ki, nüfu
hakkında değil, hattâ y
mamafi müslümanlar ha

girmesile beraber (10
Türkiyedeki konsolosla
kaza haklarına bağlı
salâhiyetler devletler
bulunmakta idi. Bu me
namelerinde, kısmen m
tevi bulunmakta ve ay
münhasır olmaktadır.

Bugün mevzu huk
tetabuk eden ve dokt
mevcut bulunmaktadır

Papadopoulos, Cons. G.:

Ottoman. Paris 19

Papasian, Th.: Le mariage

Turquie in: Revue

Bd. XV (1934), S.

Salem, E. R.:

I. Du mariage des étrangers

und 321 ff

II. Des mariages célébrés

différente devant

(1890), S. 477 ff.

III. Türkei in: Leske - Lo

Bd. 4, S. 929 ff.

DENİZ HUKUKU
TARİHİ

Çatmalardan mü

in bir raporlarında arze
Skandinav birlikleri proj
den, Napoli'de kat'î bir
Diplomatik Konferansın
tâdilâtla, milletlerarası b

Üç Anlaşma da Konf
landı ¹. Yalnız Amerika'n
diği halde, Konferansa s

Buna mukabil, evve
buna gelmişlerdi ².

Böylece, tam bir m
kullanılan usule hem cal